

Bezpieczeństwo dziecka upośledzonego umysłowo w sieci Internet

Internet jest niezwykłym miejscem. Pozwala jednocześnie porozumiewać się, uczyć i bawić. Dzieci upośledzone umysłowo, podobnie jak ich rówieśnicy w normie intelektualnej, bardzo chętnie korzystają z Internetu. Jednak zdobywanie poszczególnych umiejętności posługiwania się technologią komputerową, a w konsekwencji poruszania się w Internecie przychodzi im zdecydowanie wolniej, a niektórzy w ogóle tego nie opanowują. Należy jednak zdecydowanie podkreślić, że dziecko upośledzone umysłowo bez względu na stopień upośledzenia jest tak samo narażone na niebezpieczeństwa w sieci jak każde inne dziecko.

Dziecko upośledzone umysłowo ma obniżony poziom krytycyzmu lub nie posiada go wcale. Bardzo wiele czynników ma wpływ na to, że dziecko szuka przyjaciół w Internecie, odpowiada na „zaczepki” dorosłych, „złych dorosłych” poszukujących swoich ofiar. Dziecko nie potrafi odróżnić dobra od zła i każde zainteresowanie swoją osobą podnosi jego poziom wartości, samoakceptacji i jest odbierane przez nie bardzo pozytywnie.

Poniżej przedstawiam rodzaje zagrożeń w sieci, charakterystykę działań w Internecie przez dzieci w różnych przedziałach wiekowych oraz programy do ochrony przed szkodliwymi treściami. Należy pamiętać, że część dzieci upośledzonych umysłowo często korzysta z Internetu w sposób bardzo wybiórczy, inne z kolei działają w Internecie spontanicznie, przeglądają różne strony, zatrzymują się przy tych, które je zainteresują. Dzieci te wymagają szczególnego nadzoru ze strony rodziców i to bez względu na wiek.

RODZICU PAMIĘTAJ, że nie zawsze to dziecko poszukuje nowych kontaktów, często te „złe kontakty”, treści znajdują Twoje dziecko.

CO GROZI DZIECIOM W INTERNECIE:

- Mogą znaleźć informacje, które są dla nich nieodpowiednie. Chodzi o pornografię, nienawiść, nietolerancję, bigoterię, przemoc, informacje nieprawdziwe i przesadzone.
- Mogą mieć dostęp do informacji, korzystać z usług i kupować przedmioty dla nich niebezpieczne. Istnieją strony instruujące, jak zbudować bombę oferujące broń, alkohol, trucizny, tytoń i narkotyki oraz proponujące hazard w sieci.
- Mogą być uwodzone czy niepokojone przez ludzi (często przez inne dzieci) wulgarnych, obrażających, rzucających groźby, podsyłających wirusy i włamujących się do komputera.
- Mogą przekazać ważne osobiste informacje, wypełniając formularze, biorąc udział w konkursach i w rezultacie mogą stać się celem handlowców stosujących nieuczciwe techniki marketingowe.
- Mogą być oszukane i wykorzystane, gdy coś kupują w sieci i ryzykują ujawnienie innym istotnych informacji finansowych, takich jak numery kart kredytowych, numery pin i hasła.
- Mogą być uwodzone przez ludzi, którzy chcą spotkać się z nimi twarzą w twarz w bardzo złych zamiarach.

CO DZIECKO ROBI W INTERNECIE MAJĄC LAT.....

Dzieci w wieku 7–9 lat

Młodsze dzieci w wieku szkolnym będą mieć do czynienia z Internetem w szkole, u kolegów, a także we własnym domu. Rodzice i dzieci powinni wspólnie porozmawiać o tym, jak rozsądnie korzystać z Internetu i ustalić odpowiednie zasady. Dzieci w wieku od 7 do 9 lat potrafią już dość dobrze rozpoznawać treści, z którymi mają do czynienia. Nie radzą sobie jednak jeszcze zbyt dobrze z niektórymi materiałami dostępnymi w Internecie, szczególnie z obrazami, tekstem czy dźwiękiem, które je przerażają lub są w inny sposób nieodpowiednie. Rozmowa o takich kwestiach i wyjaśnienie różnych treści, na które dzieci mogą natknąć się w Internecie, nauczy je odpowiedzialności i samodzielnej, bezpiecznej pracy w sieci. Rodzice mogą także pomóc dzieciom, wyrażając własne opinie na temat Internetu.

W tym wieku nadal najważniejsze są ograniczenia, ochrona i korzystanie z Internetu pod nadzorem osoby dorosłej. Rodzice powinni uzgodnić z dziećmi zasady korzystania z Internetu i modyfikować je w miarę dorastania dzieci.

- Korzystanie z Internetu w domu nadal powinno odbywać się wyłącznie w obecności rodziców. Dzięki temu dziecko uzyska szybką pomoc w sytuacjach problematycznych.
- Jeśli komputer znajduje się w pomieszczeniu, z którego korzysta cała rodzina, wówczas używanie Internetu stanie się częścią jej codzienności.
- Dziecko może jeszcze nie umieć samodzielnie ocenić wiarygodności witryny internetowej, dlatego powinno zawsze poprosić rodzica o zgodę w sytuacji, gdy chce udostępnić swoje dane osobowe.
- Dla dziecka w tym wieku pokoje na czacie i inne formy publicznych rozmów w sieci mogą być jeszcze nieodpowiednie. Z tego względu dzieci z tej grupy wiekowej powinny posługiwać się wspólnym, rodzinnym adresem e-mail.
- Założenie osobnego konta użytkownika z ograniczonymi uprawnieniami dostępu pomoże dziecku w nauce samodzielnego korzystania z komputera.
- Ograniczenie dostępu do nieodpowiednich stron zapewniają także programy filtrujące. Nie zwalnia to jednak rodziców z obowiązku aktywnego udziału w przygodzie dziecka z Internetem.

Dzieci w wieku 10–12 lat

Dzieci w wieku szkolnym mogą być już dobrze zaznajomione z Internetem. Rodzice mogą im pomóc, wyszukując witryny związane z nauką, hobby lub innymi zainteresowaniami dziecka. Rodzina może także korzystać z Internetu podczas robienia planów, które dotyczą wszystkich jej członków. Jest to świetna okazja do rozmowy na temat rzetelnych i wiarygodnych stron oraz miejsc, w których można znaleźć informacje odpowiedniej jakości. Na stronie www.dzieckowsieci.pl znajdują się wskazówki, jak można sprawdzić, czy dana witryna internetowa jest wiarygodnym źródłem informacji.

Dziecko nadal potrzebuje nadzoru rodziców oraz określenia zasad bezpiecznego korzystania z Internetu. Może już ono jednak obchodzić te zabezpieczenia, jeśli uzna, że są

zbyt restrykcyjne lub niezgodne z jego potrzebami.

- Rodzice powinni uzgodnić z dziećmi, co wolno, a czego nie wolno im robić w sieci, oraz określić wspólne zasady korzystania z Internetu, uwzględniające punkt widzenia obu stron. Przykłady: odpowiedzialność nadawcy wiadomości, pobieranie plików i prawa autorskie oraz instalacja programów.
- Ustalcie, które dane osobowe można udostępniać i w jakich okolicznościach. Porozmawiajcie o zagrożeniach związanych z ujawnianiem informacji.
- Jeśli dziecko interesuje się już czatem lub IRC, rodzice powinni omówić z nim bezpieczeństwo tych metod komunikacji i kontrolować jego poczynania.
- Wiele dzieci jest ciekawych i dociekliwych, dlatego rodzice powinni szczególnie podkreślać znaczenie bezpiecznego i odpowiedzialnego korzystania z sieci.
- Bezpieczeństwo informacji powinno być zawsze zachowane.

Dzieci w wieku 13–15 lat

W tym wieku Internet staje się częścią życia społecznego dziecka: poznaje w nim znajomych, spędza czas oraz znajduje informacje dotyczące prac domowych i zainteresowań pozalekcyjnych. Im większa wiedza, tym więcej możliwości wykorzystywania Internetu. Na tym etapie rodzice mogą mieć trudności w ustaleniu, co ich dziecko robi w Internecie. Dzieci z tej grupy wiekowej lubią podejmować ryzyko i sprawdzać granice swoich możliwości – zabezpieczenia techniczne i zakazy mogą okazać się nieskuteczną metodą zapewnienia bezpieczeństwa w sieci.

Dzieci w wieku od 13 do 15 lat mają tendencję do ukrywania swoich działań, szczególnie wówczas, gdy rodzice nie przejawiali wcześniej zainteresowania tym, co dziecko robi w sieci. Ważne jest zatem, aby rodzina potrafiła prowadzić otwartą rozmowę, a rodzice interesowali się, z kim ich dziecko kontaktuje się w Internecie i w jakim celu go używa.

- Wspólnie określone zasady obowiązujące w domu są nadal potrzebne.
- Nastolatek może nadal posiadać ograniczoną zdolność oceny i potrzebuje rady dorosłego w takich kwestiach, jak zamieszczanie zdjęć i tekstów na swój temat w sieci.
- Ważnymi tematami do rozmowy są kwestie etyczne i osobista odpowiedzialność użytkownika Internetu. Na przykład: nielegalne pobieranie plików, netykieta i prawa autorskie. Dzieci muszą ponosić odpowiedzialność za treści, które publikują w sieci, w tym informacje o sobie oraz materiały, które mogą być nielegalne.
- Rodzice powinni interesować się „wirtualnymi znajomymi” dziecka na takiej samej zasadzie, na jakiej interesują się ich pozostałymi kolegami. Rodzice postępują rozsądnie, angażując się w poznanie przez dziecko nowych osób w sieci.
- Rodzice powinni unikać przesadnych reakcji, nawet jeśli odkryją, że dziecko natknęło się w sieci na coś „okropnego”. Mogą oni nadal wskazywać dziecku odpowiednie treści. Przykładowo, w Internecie można znaleźć dobre serwisy poświęcone zdrowiu i seksualności, adresowane do młodych ludzi. Nastolatki powinny wiedzieć, że mogą porozmawiać z rodzicami, jeśli natkną się w sieci na coś niepokojącego.

10 RAD DLA RODZICÓW

dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przez dzieci.

1. Odkrywaj Internet razem z dzieckiem.

Bądź pierwszą osobą, która zapozna dziecko z Internetem. Odkrywajcie wspólnie jego zasoby. Spróbujcie znaleźć strony, które mogą zainteresować Wasze pociechy, a następnie zróbcie listę przyjaznych im stron. Jeśli Wasze dziecko sprawniej niż Wy porusza się po Sieci, nie zrażajcie się – poproście, by było Waszym przewodnikiem po wirtualnym świecie.

2. Naucz dziecko podstawowych zasad bezpieczeństwa w Internecie.

Uczul dziecko na niebezpieczeństwa związane z nawiązywaniem nowych znajomości w Internecie. Podkreśl, że nie można ufać osobom poznanym w Sieci, ani też wierzyć we wszystko co o sobie mówią. Ostrzeż dziecko przed ludźmi, którzy mogą chcieć zrobić im krzywdę. Rozmawiaj z dzieckiem o zagrożeniach czyhających w Internecie i sposobach ich unikania.

3. Rozmawiaj z dziećmi o ryzyku umawiania się na spotkania z osobami poznаныmi w Sieci.

Dorośli powinni zrozumieć, że dzięki Internetowi dzieci mogą nawiązywać przyjaźnie. Jednakże spotkanie się z nieznanymi poznanyymi w Sieci może okazać się bardzo niebezpieczne. Dzieci muszą mieć świadomość, że mogą spotykać się z nieznanymi wyłącznie po uzyskanej zgodzie rodziców i zawsze w towarzystwie dorosłych lub przyjaciół.

4. Naucz swoje dziecko ostrożności przy podawaniu swoich prywatnych danych.

Dostęp do wielu stron internetowych przeznaczonych dla najmłodszych wymaga podania prywatnych danych. Ważne jest, aby dziecko wiedziało, że podając takie informacje, zawsze musi zapytać o zgodę swoich rodziców. Dziecko powinno zdawać sobie sprawę z niebezpieczeństw, jakie może przynieść podanie swoich danych osobowych. Ustal z nim, żeby nigdy nie podawało przypadkowym osobom swojego imienia, nazwiska, adresu i numeru telefonu.

5. Naucz dziecko krytycznego podejścia do informacji przeczytanych w Sieci.

Wiele dzieci używa Internetu do rozwinięcia swoich zainteresowań i rozszerzenia wiedzy potrzebnej w szkole. Mali internauci powinni być jednak świadomi, że nie wszystkie znalezione w Sieci informacje są wiarygodne. Naucz dziecko, że trzeba weryfikować znalezione w Internecie treści, korzystając z innych dostępnych źródeł (encyklopedie, książki, słowniki).

6. Bądź wyrozumiały dla swojego dziecka.

Często zdarza się, że dzieci przypadkowo znajdują się na stronach adresowanych do dorosłych. Bywa, że w obawie przed karą, boją się do tego przyznać. Ważne jest, żeby dziecko Ci ufało i mówiło o tego typu sytuacjach; by wiedziało, że zawsze kiedy poczuje się niezręcznie, coś je zawstydzi lub przestraszy, może się do Ciebie zwrócić.

7. Zgłaszaj nielegalne i szkodliwe treści.

Wszyscy musimy wziąć odpowiedzialność za niewłaściwe czy nielegalne treści w Internecie. Nasze działania w tym względzie pomogą likwidować np. zjawisko pornografii dziecięcej szerzące się przy użyciu stron internetowych, chatów, e-maila itp. Nielegalne

treści można zgłaszać na policję lub do współpracującego z nią punktu kontaktowego ds. zwalczania nielegalnych treści w Internecie – Hotline'u (www.dyzurnet.pl). Hotline kooperuje również z operatorami telekomunikacyjnymi i serwisami internetowymi w celu doprowadzenia do usunięcia nielegalnych materiałów z Sieci.

8. Zapoznaj dziecko z NETYKIETĄ - Kodeksem Dobrego Zachowania w Internecie.

Przypominaj dzieciom o zasadach dobrego wychowania. W każdej dziedzinie naszego życia, podobnie więc w Internecie obowiązują takie reguły: powinno się być miłym, używać odpowiedniego słownictwa itp. (zasady Netykiety znajdziesz na stronie www.sieciaki.pl) Twoje dzieci powinny je poznać (nie wolno czytać nie swoich e-maili, kopiować zastrzeżonych materiałów, itp.).

9. Poznaj sposoby korzystania z Internetu przez Twoje dziecko.

Przyjrzyj się, jak Twoje dziecko korzysta z Internetu, jakie strony lubi oglądać i jak zachowuje się w Sieci. Staraj się poznać znajomych, z którymi dziecko koresponduje za pośrednictwem Internetu. Ustalcie zasady korzystania z Sieci oraz sposoby postępowania w razie nietypowych sytuacji.

10. Pamiętaj, że pozytywne strony Internetu przeważają nad jego negatywnymi stronami.

Internet jest doskonałym źródłem wiedzy, jak również dostarczycielem rozrywki. Pozwól swojemu dziecku w świadomy i bezpieczny sposób w pełni korzystać z oferowanego przez Sieć bogactwa.

Te programy pomogą zmniejszyć zagrożenie

www.opiekun.com

OPIEKUN - program cenzuruje strony o następującej tematyce: pornografia, narkotyki, przemoc, sekty i satanizm. Ponadto rejestruje strony internetowe, na które wchodzi dziecko. Program płatny wyposażono w zaawansowane mechanizmy oceny bezpieczeństwa strony. Darmowa wersja testowa na 30 dni. Posiada olbrzymią bazę adresów stron internetowych, która zawiera ponad 560 tys. adresów. Ponadto zawiera mechanizm kontroli treści otwieranych stron rozpoznający 7 języków. Dzięki tej funkcji program Opiekun blokuje nawet te niebezpieczne strony, których nie ma w bazie.

www.cenzor.pl

CENZOR - program płatny umożliwiający kontrolę nad korzystaniem z zasobów Internetu. Może być używany w domu, w szkole, w zakładzie pracy. Ogranicza dostęp do niecenzuralnych treści internetowych oraz wybranych czatów i komunikatorów. Główny nacisk został położony na strony z pornografią i przemocą oraz narkomanią. Ma funkcje ograniczania czasu spędzanego w Internecie, zapis historii odwiedzanych stron i możliwość samodzielnego konfigurowania filtra.

Bibliografia:

www.dzieckowsieci.pl

www.opiekun.com

www.cenzor.pl

www.microsoft.pl

Jan Łaszczczyk (red)– „Komputer w kształceniu specjalnym. Wybrane zagadnienia.” WSiP

Warszawa 1998.

Opracowanie: Monika Tyszkiewicz-Machnio